

يېڭى باشلىنىش يېڭى مۇساپە

ھاللىق تۈرمۈشپەرغا ئائىلىلىق تۇتۇش ئۆزلۈككە دۇچاەنلىشتا ھال قىلغۇچ جاڭ قىلىپ، ھال قىلغۇچ غابە قىلالى

□ پۈتۈن تاراتقۇ مۇخبىرلىرىمىز

جېڭ جو، ليۇ يى

ھەر كۈنى لوپ ناھىيەسىنىڭ ھاڭ-گىيا بازىرى خېجياشنى كەنتىدىكى نە-سىللىك كەپتەر يېتىشتۈرۈش بازىسىدىن كەپتەرلەرنىڭ بۇقۇلىدىغان ئاۋازى ئاڭ-لىنىپ تۇرىدۇ، خىزمەت كىيىمى، پەلەي كىيىۋالغان ئىشچىلار باچكا چىقىرىش ئۆيى، ماتېرىيال ئۆيى ۋە ئامبار ئارد-سىدا ئالدىراش يۈرىدۇ. مەڭلىكسۇلتان ھەبىبۇللاننىڭ خىزمىتى بازىدىكى نەسىل-لىك كەپتەرلەرگە دان ۋە سۇ بېرىش ئىدى. 2019 - يىلى 6 - ئايدا زاۋۇتقا كىرىپ يەم توشۇغۇچى بولغاندىن كېيىن، مەڭلىكسۇلتاننىڭ ئايلىق مائا-شى 2500 يۈەن بولدى. «مېنىڭ ئۆيۈم خېجياشنى كەنتىدە، بۇ يەردە خىزمەت قىلسام ئۆيۈمگە يېقىن بولۇ-پلا قالماي، ھەر ئايلىق كىرىمىمۇ نا-ھايىتى مۇقىم، تۈرمۈشۈم بارغانسېرى ياخشىلىنىۋاتىدۇ».

مەڭلىكسۇلتان خىزمەت قىلىۋاتقان يېتىشتۈرۈش بازىسى ئەتراپتىكى 70تىن ئارتۇق ئادەمنىڭ ئىشقا ئورۇنلىشىشىغا تۈرتكە بولۇپ، كەنت ئاھالىلىرىنى قوبۇل قىلىپ ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇشتىن كى مۇھىم يول بولۇپ قالدى. «ئىلگى-رى ئائىلىدە تارقاق بېقىلىدىغان باچكە-نىڭ چوڭ كەسىپكە ئايلىنىدىغانلىقىنى ئويلاپمۇ باقمايتتىكەنمەن.» ھاڭگىيا بازىرى زامچىڭپىرقى كەنتىنىڭ كەنت ئا-ھالىسى تۇنساخان مەخمۇت بازىغا كەل-گەندىن كېيىن، ئەڭ ئاساسىي بىلىملەر-دىن باشلاپ تەربىيەلىنىشنى قوبۇل قىلىپ، ناھايىتى تىزپلا ئادەتتىكى ئىشچى - خىزمەتچىدىن ئۇستامغا ئايىلە-نىپ، ئۇخۇم باستۇرۇش، تېمپېراتۇرنى كونترول قىلىش قاتارلىق ئاچقۇچلۇق ھالقىلاردىكى خىزمەتلەرگە مەسئۇل

چايقىلىپ تۇرغان زۇمەرەتتەك سۇغا يېىلغان «تور»دىكى بەخت

□ پۈتۈن تاراتقۇ مۇخبىرىمىز

خەن لياڭ فوتوسى، خەۋىرى

«بۇ توردا 2000غا يېقىن بېلىق تۇتقىلى بول-دۇ، مۇز بىلەن بىر تەرەپ قىلغاندىن كېيىن، با-زاردا ساتىمىز» دېدى 12 - ئاينىڭ 2 - كۈنى نىلقا ناھىيەسىنىڭ قاراسۇ يېزىسى شىنجاڭ تېەنيۇن ئور-گانىك يېزا ئىگىلىك چەكلىك شىركىتى (تۆۋەندە قىسقارتىلىپ تېەنيۇن شىركىتى دېيىلىدۇ) سوغۇق سۇ بېلىقى باقمىچىلىق بازىسىنىڭ خىزمەتچىسى غۇسىبان ئارالباي ئىشداشلىرى بىلەن بىللە تورنى يىغىپ بېلىق تۇتقاندا.

2014 - يىلى ھۆكۈمەتنىڭ سودىگەر چاقد-رىشى بىلەن، تېەنيۇن شىركىتى نىلقا ناھىيە-سىنىڭ قاراسۇ يېزىسىغا ماكانلىشىپ، مەبلەغ سېلىپ سوغۇق سۇ بېلىقى باقمىچىلىق بازىسى قۇردى. 2017 - يىلى تېەنيۇن شىركىتى قاراسۇ يېزىسىدىكى 609 نامرات ئائىلە بىلەن بىرلە-شىپ، شىنجاڭ يۇشۇيچىڭ يېزا ئىگىلىك پاي چەكلىك شىركىتىنى قۇرۇپ، نامرات كەنت ئا-ھالىلىرىگە كىرىمنى ئاشۇرىدىغان سۇپا بەرپا قىلىپ بەردى. ئۆسۈمىسىز قەرز پۇل ئارقىلىق پاي قوشقان 609 نامرات ئائىلە ھەر يىلى قوشقان پاي نىسبىتى بويىچە بۆلۈپ بېرىلگەن پايدىدا ئېرىشتى.

غۇسىبان ئائىلىسى مۇشۇ 609 ئائىلىنىڭ بىرى. «ئىلگىرى مەن پايچىك بولالايدىغان-لىقىمنى، ھەر يىلى بۆلۈپ بېرىلگەن 3000 يۈەن پايدىدا ئېرىشەلەيدىغانلىقىمنى ئويلاپ-مۇ باقمايتتىكەنمەن.» غۇسىبان خۇشال ھالدا مۇنداق دېدى: مېنىڭ شىركەتتە ئىشلىگىنىم-گە بەش يىل بولدى، ماڭاشىم 2000 يۈەندىن ئۆسۈپ ھازىر ئايدا 4500 يۈەنگە يەتتى.

«باقمىچىلىق بازىسىدا نۆۋەتتە 140تىن ئارتۇق ئادەم ئىشلەيدۇ، بۇلارنىڭ %70ى

باچكا بېقىش دېھقانلارنىڭ بېيىش ئارزۇسىنى قاناتلاندۇردى

بولدى، شۇنىڭ بىلەن بىللە، يېڭى خادىملارنى تەربىيەلەشكە مەسئۇل بولدى. «مەن گۆش كەپتىرى بېقىش تېخنىكىسىنى ئۆگىنىۋاتمەن، ئۆگىنىپ بولغاندىن كېيىن تېخنىكا خاراكتېرى تې-خىمۇ كۈچلۈك ئىش ئورنىدا ئىشلەش ئۈچۈن تىرىشمەن، شۇنداق بولغاندا ھەر ئايدا 4000 يۈەن ماڭاش ئالالايمەن».

لوپ ناھىيەسىدە كەپتەر بېقىش ئەنئەنىسى بار، لېكىن كەپتەر بېقىشنى كەسىپ قىلىپ كەڭ كۆلەمدە تەرەققىي قىلدۇرۇش تېخى مۇشۇ نەچچە يىلدىكى ئىش. قان ئىشلەش ئىقتىدارىنى كۈچەي-تىپ، نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇش نەتىجى-لىرىنى مۇستەھكەملەش ئۈچۈن، لوپ ناھىيەسى «كەسىپنى تۇتۇش، نامراتلىق-تىن قۇتۇلدۇرۇشنى ئىلگىرى سۈرۈش، مۇقىملىققا كاپالەتلىك قىلىش، تەرەققى-ياتى كۆزلەش» نىشانىنى زىچ چۆرد-دەپ، سودىگەر چاقىرىش، مەبلەغ جەلپ قىلىش ۋە ھۆكۈمەت بىلەن كارخانا ھەمكارلىشىش شەكلى ئارقى-لىق «كارخانا + ھەمكارلىق كوپىراتىپى + بىرلەشمە گەۋدە + نامرات ئائىلە» ئەندىزىسىنى قوللىنىپ، كەپتەرچىلىكنىڭ تېز تەرەققىي قىلىشىغا تۈرتكە بولدى.

كەنت ئاھالىلىرىنى بالدۇرراق نەپكە ئېرىشتۈرۈش ئۈچۈن، بەرلىك ھۆكۈمەت نامراتلارنى يۆلەش مەبلىغى-نى بىرلەشتۈرۈپ، باشلامچى كارخانە-

كېيىن ھەر يىلى ھەربىر ئائىلىگە %8 نىسبەت بويىچە پايدا بۆلۈپ بەردى. «نۇرمەمەتنىڭ ئېيتىشىچە، ھازىر ئۇ خوتۇنى بىلەن يېتىشتۈرۈش بازىسىدا ئىشلەيدىكەن، ماڭاشىغا يىللىق پايدا قوشۇلۇپ، كۈنلىرى بارغانسېرى ياخ-شىلىنىۋېتىپتۇ.

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، لوپ نا-ھىيەسى خوتەن ۋىلايىتىنىڭ «10، 100، 1000، 10 مىڭ، 100 مىليون» دەرىجى-لىك كەسىپ تەرەققىيات ئومۇمىي پىكىر يولغا ئاساسەن، ئۆز جايىنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، يېتىشتۈ-رۈش، باقمىچىلىق، پىششىقلاش، سېتىش بىر گەۋدىلەشكەن ئومۇمىي كەسىپ زەنجىرىنى شەكىللەندۈردى. كەپتەرچىلىك ئارقىلىق ناھىيە بويىچە 7700دىن ئارتۇق نامرات نوپۇسنىڭ كىرىمىنى ئاشۇرۇشىغا تۈرتكە بولۇد-دى. كېيىنكى قەدەمدە، لوپ ناھىيە-سى كەپتەرچىلىك يېمەك - ئىچمەك مەدەنىيىتىنى بەرپا قىلىپ، كەپتەر تۈ-خۇمى، توڭلىتىلغان باچكا قاتارلىق يېمەكلىك ماتېرىياللىرىنى باشلامچى كارخانىلارنىڭ سېتىش يوللىرىدىن پايدىلىنىپ سېتىپ، زەنجىرسىمان داڭلىق دۇكانلار بىلەن كېلىشىم ئىمزالاپ، دېھقانلار بىلەن تاللا بازار-لىرىنى ئۇدۇللاشتۇرۇپ، تور ۋە تور سىرتى يۇغۇرۇلغان كۆپ مەنبەلىك سېتىش سىستېمىسىنى شەكىللەندۈرد-دۇ. شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئىنچىكە پىششىقلاشنى تېزلىتىپ، يۇقىرى، تۆۋەن كەسىپ زەنجىرىنى تۇتاشتۇ-رۇپ، ھازىر بار بولغان كەسىپلەرنى زورايتىپ، كۈچەيتىپ، ئىنچىكلەشتۇ-رۇپ، ئەلالاشتۇرۇپ، كەپتەرچىلىك-نىڭ سۈپىتىنى ئاشۇرۇپ دەرىجىسىنى ئۆستۈردىۇ.

شىنجاڭ تېەنيۇن ئورگانىك يېزا ئىگىلىك چەكلىك شىركىتىنىڭ سوغۇق سۇ بېلىقى باقمىچىلىق بازىسى (12 - ئاينىڭ 2 - كۈنى ئۇچقۇچىسىز ئايروپىلاندا تارتىلغان).

قى، سېتىش، پىششىقلاش ۋە خاس ساياھەت تۈرلىرىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئارقىلىق، شۇ جايدىكى دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ مۇقىم ئىشقا ئورۇنلىشىپ كىرىمىنى ئاشۇرۇشىغا تۈرتكە بولۇپ، ئۇلارنىڭ ھاللىق تۇرمۇشقا ئاتلىنىشىغا پۇختا ئاساس سالدى» دېدى نىلقا ناھىيەسىنىڭ مۇئاۋىن ھاكىمى ھاسان مۇقامەتجان.

سۈرەتلىك ھېكايە

باغراش كۆلى تېخىمۇ «ساغلام» بولدى

(بېشى 1 - بەتتە)

مۇشۇ يەردە تۇغۇلۇپ مۇشۇ يەردە چوڭ بولغان كۆل چارلىغۇچى بالىچى باغراش كۆلىدىكى ئۆزگىرىشلەرنى كۆرۈپ كۆڭلى يېرىم بولدى.

كېسەل داۋالاشتا كېسەلگە قاراپ دورا بېرىش كېرەك. باغراش ناھىيەسى دەريا-كۆل باشلىقى تۈزۈمىنى ئومۇميۈزلۈك ئەمەلىيلەشتۈ-رۈشنى تۇتقا قىلىپ، باغراش كۆلىدىكى نۇقتىلىق بۇلغانغان رايون خۇاڭشۈي جىلغىسىنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، باغراش كۆلىنىڭ ئېكولوگىيە-لىك مۇھىتىنى تۈزەش تۈرىنى يولغا قويدى.

ليۇ يى مۇخبىرلارغا مۇنداق دېدى: بۇ يىل خۇاڭشۈي جىلغىسى ئارقىلىق باغراش كۆلىگە 156 مىليون كۇب مېتىر ئېكولوگىيەلىك سۇ قويۇپ بېرىلدى، خۇاڭشۈي جىلغىسى تەدرىجىي ھالدا ئىلگىرىكى سۇ قۇشلىرى ياشايدىغان، كۆپىيدىغان جاي ۋە ياۋايى بېلىقلار قايتىد-غان، ئۇخۇم تۇغىدىغان چوڭ يول بولۇشتەك ھالىتىگە قايتىپ، باغراش كۆلى چوڭ كۆل رايونىدىكى سۇنىڭ چوڭ ئايلىنىشى كۈچلۈك ئىلگى-رى سۈرۈلۈپ، سۇ مۇھىتىنىڭ سۈپىتى ياخشىلاندى. نۆۋەتتە، باغراش كۆلى قۇشلار كۆچۈش سەپىرىدە توختايدىغان، ئوزۇقلىنىدىغان، كۆپ-يىدىغان جايغا ئايلاندى.

نەق مەيداندا زىيارەت قىلغاندا، مۇخبىرلار كۆز ئالدىدىكى سۇ ئۆ-سۈملۈكلىرى بولۇق ئۆسكەن، ھايۋاناتلار پەيدا بولغان بۇ سۇلۇق يەرنىڭ ئىلگىرى قاقاسلىق ئىكەنلىكىگە ئىشەنمەي قالدى. «ئىلگىرى دېھقانچىلىق دورىلىرىنىڭ قالدۇقى بولغان ئېتىزدىن چىقىرىلغان سۇ كۆلگە قويۇپ بېر-دەتتى، ھازىر سۇ بىر تەرەپ قىلىنىدىغان ۋە سىغدۇرۇلىدىغان يەرگە باشلە-نىپ، كۆل رايونىدىن يىراقلاشتۇرۇلۇپ، بىرتۇتاش تازىلاپ بىر تەرەپ قى-لىنىدۇ.» دېدى دەريا بۆلىكى باشلىقى پىڭ سىكى.

«ئىلگىرى سۇ سۈپىتى ياخشى ئەمەس ئىدى، تۇپراق شورلىشىپ كەتكەچكە، پەقەت كۆممىقوناق ۋە مايلىق ئاپتاپيەرەسلا تېرىغىلى بولاتتى، ھازىر بىز بۇغداي تېرىپلا قالماي، يەنە كۆپ خىل كۆكتات ئۆستۈرەلەيدىغان بولدۇق.» بالىچى كۆلۈپ تۇرۇپ مۇنداق دېدى: يۇقرالارنىڭ مۇھىت قوغداش ئېڭىمۇ ئۆستى، دەرياغا پاسكىنا سۇ قويۇپ بېرىدىغانلارنى بايقىسا، ۋاقتىدا دوكلات قىلىدۇ.

«پارتىيە 19 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 5 - ئومۇمىي يىغى-نىدا ئېكولوگىيە مەدەنىيلىكى قۇرۇلۇشىغا قارىتا بىر قاتار ئورۇنلاش-تۇرۇش قىلىندى، باغراش ناھىيەسىمۇ مۇھىت قوغداش «14 - بەش يىل»لىق يىرىك پىلانىنى تۈزدى، مەشغۇلاتچانلىققا ئىگە تەدبىر ۋە تۈرلەرنى تۈزۈپ يولغا قويدى. ئېكولوگىيە تۈرلىرىنى ئەمەلىيلەشتۇ-رۇش ئارقىلىق، باغراش كۆلى ئېقىن رايونىنىڭ ئېكولوگىيەلىك مۇ-ھىتى سىجىل ياخشىلاندى. بۇ يىل يىل ئاخىرىغىچە، باغراش كۆلى-نىڭ سۇ سۈپىتى ئومۇمىي جەھەتتىن 3 - دەرىجىلىك سۇ ئۆلچىمىگە يەتكۈزۈلىدۇ» دېدى ليۇ يى.

ئۆزئارا ھەمدەمدە بولۇۋاتقان ياخشى ئاكا - ئۇكاىلار

(بېشى 1 - بەتتە)

يېرىان بولسا باشقا يەردە ئوتتۇرا تېخنىكومدا ئوقۇدى، ئوقۇش پۇت-كۆزگەندىن كېيىن يەنە كارخانىغا بېرىپ ئىشلىدى. ئاتا - ئانىسى ياش-نىپ قالغان، ئائىلىسىدە ئەمگەك كۈچى بولمىغاچقا، 2002-يىلى يېرىان كەنتكە قايتىپ كەلدى.

«قايتىپ كەلگەن ئىكەنسىەن بىرەر پىلانىڭ بارمۇ؟» جاڭ جىخەي تەشەببۇسكارلىق بىلەن يېرىاننىڭ ئۆيىگە كەلدى. بۇ چاغدا جاڭ جىخەي توي قىلىپ، بىر بالىلىق بولغان، تۇرمۇشى يامان ئەمەس ئىدى. جاڭ جىخەينىڭ تەشەببۇسكارلىق بىلەن كۆڭۈل بۆلگەنلىكىدىن يېرىان ناھايىتى ئىللىقلىق ھېس قىلدى، ئۇنىڭ بىلەن ئۆزىنىڭ ئويىلە-ھانلىرى توغرىسىدا پاراڭلاشتى.

«ئاۋۋال يېرىمنى ياخشى تېرىپ، كۆپرەك پۇل تاپقۇم بار.» دېدى يېرىان.

«پۇل تاپماقچى بولساڭ، تېرىقچىلىق تېخنىكىسىنى ياخشى ئۆگەن، ئەنسىرىمە، مەن ساڭا ئۆگىتىپ قويىمەن» دېدى جاڭ جىخەي.

جاڭ جىخەي يېرىانغا يەر تېرىشنى قولۇقۇل ئۆگەتتى، نېمە تېرىش، قانداق تېرىش، قانداق ئوغۇت ئىشلىتىش، قانداق ۋاقىتتا ئو-غۇنلاشتىن تارتىپ زىرائەتلەرنى قانداق پەرۋىش قىلىشىچە بولغان جەرياندا، باشتىن - ئاخىر دېگۈدەك مۇلازىمەت قىلدى. يېرىاننىڭ خىمىيەۋى ئوغۇت سېتىۋالغۇدەك پۇلى بولمىسا، جاڭ جىخەي ھەقسىز تەمىنلىدى؛ ھوسۇل پەسىلدە يېرىان ئۆزى يالغۇز يېتىشەلمىگەندە، جاڭ جىخەي ھەمىشە دەل ۋاقتىدا ئۇنىڭ يېنىدا پەيدا بولاتتى.

جاڭ جىخەينىڭ ياردىمىدە، يېرىان يەرنى بارغانسېرى ياخشى تېرىيدىغان بولدى، كىرىمىمۇ بارغانسېرى كۆپەيدى. بۇ يىل ئىككىيەلەن تېرىغان كېۋەزنىڭ مو بېشى مەھسۇلاتى 400 كىلوگرامغا، مو بېشى كى-رىمى 2400 يۈەنگە يەتتى. يېرىانمۇ يېڭى ئۆي سالدى، 2014-يىلى يەنە ئۆي - ئوچاقلىق بولدى.

يېرىان ئۆيدىكى بەش پىلانىڭ ئىچىدە ئۇچىنچىسى بولۇپ، ئىككى ئاچىسى بار، جاڭ جىخەي ئۇنىڭ ئاكام بولسىكەن دېگەن ئار-زۇسىنى قاندىۋردى؛ جاڭ جىخەي ئۆينىڭ ئەڭ كىچىكى بولۇپ، يېرىان ئۇنىڭ «ئۆز» ئۆكىسى بولدى.

جاڭ جىخەي بىلەن يېرىان بىر - بىرىگە كۆڭۈل بۆلۈپ تۇرىدۇ، تېلېفوندا سۆزلىشىپ تۇرغاندىن سىرت ئۆيلىرىگە بېرىشىپ يوقلىشىپ تۇرد-دۇ، يېرىاننىڭ ئىككى بالىسىمۇ جاڭ جىخەينى بەك ياخشى كۆرىدۇ. بۇ يىل ئىككى بالىسىنىڭ يەسىلدە ئوقۇشقا قوبايلىق بولۇشى ئۈچۈن، يېرىان ۋە ئۇنىڭ خوتۇنى يېزىدىكى يەسىلگە بېقىنراق يەردىن بىر ئېغىز ئۆينى ئىجارىگە ئالدى. جاڭ جىخەي ئۆكىسى ۋە جىيەنلىرىنى سېغىنغاندا، پات - پات ئاپتوموبىل ھەيدەپ بېرىپ يوقلاپ تۇرىدۇ.

«ھازىر بىز ئىككى ئائىلىنىڭ كۈنلىرى ناھايىتى ياخشى ئۆتۈۋاتىدۇ، بۇ يىل قىشتىكى ئارىسالدى ۋاقىتتا ئۆكۈم يەنە يې-زىدىن خىزمەت تاپتى، مەن ئۇنىڭ ئۈچۈن خۇشال بولدۇم.» جاڭ جىخەي مۇنداق دېدى: «بىز داۋاملىق تىرىشىپ، تۇرمۇ-شىمىزنى بارغانسېرى ياخشىلايمىز».

^[1] نومۇر، ئېلان باشقارمىسى: 5850783، تارقىتىش مەركىزى: 5859769، تېلېگراف نومۇرى: 5028، پوچتا نومۇرى: 830051، گېزىتنىڭ يىللىق باھاسى: 336، يۈەن، ئايلىق باھاسى: 28، يۈەن، پارچە باھاسى: بىر يۈەن (گېزىتنىڭ تىزىملاش نومۇرى: 102)